

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
महिला व बाल विकास विभाग (खुद्द) मंत्रालय,
मुंबई या विभागातील गट-ड संवर्गातील “शिपाई”
या पदांकरीता दिव्यांगासाठी शासन सेवेत पदे
सुनिश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. आस्था-२०२१/प्र.क्र.२७/का.०१
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक :- १२ फेब्रुवारी, २०२१.

वाचा:-

- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६.
- २) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२५१/दि.क.२,
दि. १२.११.२०२०
- ३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०९.२०२१ ची
अधिसूचना
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२,
दि. ०२.०२.२०२१.
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे अ.शा.पत्र क्र.दिव्यांग-२०२१/संकीर्ण ११/दि.क.२ (सामाजिक न्याय व विशेष
सहाय्य विभाग), दि.०६.०२.२०२१.

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची
पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी
दि.०४.०९.२०२१ अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिद्ध केलेली आहे. त्यामध्ये
नमूद केल्यानुसार केंद्रशासनाने पदसुनिश्चिती करून पदे सुनिश्चित केलेली गट- अ ते गट-ड मधील जी पदे राज्य
शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिद्ध केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्य व
जवाबदाच्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे
जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक न्याय व
विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. केंद्र शासनाने वर नमूद दि.०४.०९.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित केलेली
आहेत. त्या यादीतील गट-ड संवर्गातील शिपाई या पदासाठी निश्चित केल्याप्रमाणे, महिला व बाल विकास विभाग
(खुद्द) मधील विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली, यांची
दि.०४.०९.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय विभागाच्या दि. ०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये
दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०२१५११३०२५४३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(र. सि. जरांडे)

सहपत्र:- विवरणपत्र-अ

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मत्री (महिला व बाल विकास) मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. राज्यमंत्री (महिला व बाल विकास) मंत्रालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मंबई
७. मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. मा. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे,
१०. सह/उप सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. निवडनस्ती.

शासन निर्णय महिला व बाल विकास विभाग क्र. दिव्यांग- २०२१/प्र.क्र.२७ /का-१, दिनांक :- १२ फेब्रुवारी, २०२१ चे सहपत्र
विवरणपत्र-अ

अ.क्र.	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्गसाठी पदे सुनिश्चिती	सदर पदांची जबाबदाच्या व कर्तव्ये	शेरा
१	शिपाई	S,ST,W,BN,L,KC, PP, MF, SE, H, C	a) B, LV, b) D,HH, c) OL,OAL,CP,LC,Dw,AAV d) ASD(M), ID, SLD,MI, e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालय उघडणे, कार्यालयातील टेबल, खुर्च्याची धूळ झटकणे, कार्यालयातील फाईल्स, टपालाची ने-आण करणे, अधिकाच्यांना पाणी पुरविणे, चहा कॉफी पुरविणे, वरिष्ठ अधिकारी यांनी सोपविलेली कार्यालयीन कामे, तसेच कार्यासनात शिपाई पदाची कर्तव्ये बजावणे.	सर्व कामे मुख्यालयामध्येच करावयाचे आहे. असे काम कर्मचारी एकटयाने करतो. अपवादात्मक परिस्थितीत मुख्यालयाच्या बाहेर टपाल/ नस्त्यांची ने.आण करावी लागते. आवश्यकता भासल्यास नेमून दिलेले काम करण्यासाठी साधन व उपयंत्राच्या (aid and appliances) मदतीने काम करू शकतो.

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	9	DW	Dwarfism
2	LV	Low Vision	10	AAV	Acid Attack Victim
3	D	Deaf	11	ASD	Autism Spectrum Disorder (M)
4	HH	Hearing Handicapped	12	ID	Intellectual Disability
5	OL	One Leg	13	SLD	Special Learning Disability
6	OAL	One Arm and One Leg	14	MI	Mental Illness
7	CP	Cerebral Palsy	15	MD	Multiple Disabilities.
8	LC	Leprosy Cured			

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	8	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	9	SE	Seeing
4	BN	Bending	10	H	Hearing
5	L	Lifting	11	C	Communication
6	KC	Kneeling & Crouching			